

Rozwiązania przyjęte w wybranych krajach europejskich w zakresie współpracy pomiędzy rządem, a samorządem terytorialnym.

HISZPANIA

Hiszpańska odpowiedniczka polskiej Komisji Wspólnej – Narodowa Komisja Samorządu Terytorialnego (*Comisión Nacional de Administración Local*) została powołana ustawą, w 1985 r. Komisja składa się z przedstawicieli rządu i samorządu terytorialnego w równej liczbie, zaś do jej kompetencji należy sporządzanie raportów i opinii na temat projektów ustaw i środków administracyjnych dotyczących samorządu lokalnego, określania kryteriów zadłużania się jednostek samorządu lokalnego oraz przypadków, gdy Rada Ministrów podejmie decyzję o rozwiązaniu organów samorządu terytorialnego, jeśli zajdzie podejrzenie o prowadzenie przez nie działalności poważnie zagrażającej interesowi publicznemu.

Komisja może także składać rządowi propozycje dotyczące przekazywania kompetencji jednostkom samorządu lokalnego, dystrybucji subwencji i kredytów państwowych, udziału urzędów skarbowych w pobieraniu danin państwowych oraz przepisów projektów ustaw budżetowych w kwestiach dotyczących jednostek samorządu lokalnego. Może również domagać się od organów do tego uprawnionych zaskarżania przed Trybunałem Konstytucyjnym aktów prawnych państwowych lub wydawanych przez wspólnoty autonomiczne, które uzna za naruszające zagwarantowaną konstytucyjnie autonomię samorządu lokalnego. Wreszcie, w celu wypełniania swych zadań, Komisja ma prawo zwrócić się do Krajowego Instytutu Administracji Publicznej (*Instituto Nacional de Administración Pública* – instytucja, której głównymi obowiązkami są rekrutacja i szkolenia członków korpusu służby cywilnej oraz gromadzenie i analiza danych dotyczących funkcjonowania administracji publicznej) o przeprowadzenie potrzebnych badań i sporządzenie raportów.

Istotne wnioski dla Polski płyną z analizy zakresu kompetencji, jakim dysponuje tamtejsza Narodowa Komisja Samorządu Terytorialnego. Może ona bowiem nie tylko opiniować projekty ustaw, lecz także zgłaszać własne propozycje rządowi – co można określić jako inspirowanie inicjatywy ustawodawczej – oraz, pośrednio, zaskarżać przed Trybunałem Konstytucyjnym ustawy, które uzna za godzące w interesy samorządu terytorialnego.

NORWEGIA

Mimo iż w Norwegii współpraca rządu z samorządem terytorialnym nie jest tak zinstytucjonalizowana jak w Polsce (nie ma tam wspólnego ciała podobnego do KWRiST), do opinii samorządów na temat bieżących projektów legislacji przywiązuje się dość dużą wagę. Przyczynę stanowi status organów samorządowych jako największego w kraju pracodawcy (prawie pół miliona miejsc pracy) oraz skuteczna forma reprezentowania przez władze samorządowe własnych interesów: wszystkie jednostki samorządowe Norwegii (19 *fylker* – prowincji i 430 *kommuner* – gmin) należą do *Kommunenenes Sentralforbund* – od 1974 r. jedynej norweskiej organizacji zrzeszającej samorządy. KS i rząd Norwegii wypracowały rozbudowany mechanizm konsultacji, dotyczących przede wszystkim spraw finansowych, pracowniczych i socjalnych, a także wszelkich innych kwestii związanych z szeroko rozumianymi interesami strony samorządowej.

Spotkania przedstawicieli obu stron odbywają się regularnie cztery razy w roku. Dopiero od początku 2008 r. istnieje prawny wymóg organizowania takich spotkań; dotychczas ich podstawą była jedynie

obustronna wola współpracy i chęć wymiany poglądów. Ponieważ strona rządowa nie ma formalnego obowiązku konsultowania konkretnych projektów aktów prawnych, konsultacje mają przeważnie charakter problemowy, a stan legislacji i proponowane zmiany są jednym z punktów dyskusji. Efektem mogą być autopoprawki rządu do projektów aktów prawnych, inicjatywa ustawodawcza w kwestiach zgłoszonych przez samorząd jako wymagających rozwiązań legislacyjnych lub wiążące umowy dwustronne między rządem a KS.

Obsługę techniczną i koordynację spotkań ze strony rządowej zapewnia Ministerstwo Samorządu Terytorialnego i Rozwoju Regionalnego (*Kommunal- og Regionaldepartementet*). Minister kierujący tym resortem często (lecz nie zawsze) bierze udział w posiedzeniach konsultacyjnych.

Raporty są umieszczane na stronie internetowej Ministerstwa, podobnie jak zawarte w wyniku konsultacji wiążące umowy bilateralne i przynajmniej część materiałów dotyczących przedmiotu obrad.

DANIA

Podobnie jak w Norwegii, również w Danii istnieje niezinstytucjonalizowany mechanizm konsultacji między rządem a reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego (po reformie ze stycznia 2007 r. 5 regionów i 98 gmin). Duńskie gminy reprezentowane są przez Krajowy Związek Gmin (*Kommunernes Landsforening*). Przynależność do Związku nie jest obowiązkowa, jednak wszystkie do niego należą. Regiony są natomiast zrzeszone w Związku Regionów Danii (*Danske Regioner*). Obie te organizacje uczestniczą w regularnych konsultacjach dotyczących budżetu oraz wyznaczają odpowiednio sześciu i trzech kandydatów na przedstawicieli Danii w Komitecie Regionów.

Konsultacje między rządem a jednostkami samorządu w sprawach projektu budżetu i założeń polityki finansowej do niedawna odbywały się raz w roku. W toku niedawnej reformy samorządowej osiągnięto porozumienie o zwiększeniu ich częstotliwości do czterech w ciągu roku. Spotkania strony rządowej z przedstawicielami organizacji zrzeszających jednostki samorządu nie mają podstaw w unormowaniach prawnych. Bazują one na tradycji oraz dobrej woli stron i służą regularnej wymianie informacji dotyczących sytuacji finansowej państwa i jego jednostek terytorialnych.

Natomiast zawarte w ich toku umowy, np. określające ramy finansowe działalności samorządów, mogą mieć wiążący charakter. Mogą one również zawierać sugestie i rekomendacje rządu wobec władz samorządowych, pozwalające często uniknąć jego ingerencji w sprawy lokalne poprzez zbędną legislację.

FRANCJA

We Francji nie istnieje dokładny odpowiednik polskiej Komisji Wspólnej pomimo przeprowadzonych w latach 1982–1983 i 2003–2004 reform mających na celu decentralizację państwa. Dialog administracji samorządowej i lokalnej odbywa się głównie za pośrednictwem Dyrekcji Generalnej Samorządu Terytorialnego funkcjonującej w ramach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Terytoriów Zamorskich i Samorządu Terytorialnego.

Dyrekcja ta organizuje lub współorganizuje pracę różnych forów dialogu rządu i samorządu o wyspecjalizowanym charakterze, sporządza sprawozdania z ich posiedzeń oraz publikuje raporty. Zbiera także i rozpowszechnia dane finansowe i statystyczne dotyczące samorządu terytorialnego, przydatne działaczom lokalnym. Najistotniejsza wskazówka dla Polski, wynikająca z analizy francuskiego modelu współpracy obu administracji, wiąże się z działaniem specjalnie w tym celu powołanej jednostki

Współpraca pomiędzy rządem, a samorządem

Kategoria: Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Opublikowano: czwartek, 23, grudzień 2010 00:00

Odsłony: 3677

organizacyjnej w obrębie administracji rządowej. Dzięki takiemu rozwiązaniu kwestie istotne dla samorządu terytorialnego rozpatrywane są na bieżąco, a nie – przypomnijmy – w trybie sesyjnym, w jakim pracuje polska Komisja Wspólna. Inne korzyści to zapewnienie środków finansowych na funkcjonowanie takiej kooperacji, jednoznaczne wskazanie osób odpowiedzialnych za współpracę z samorządem oraz dostęp do danych, co umożliwi stronie samorządowej trafniejszą ocenę decyzji rządu.

Źródło: Praca zbiorowa pod redakcją naukową M. Stec, Współdziałanie administracji rządowej z administracją samorządową, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej, Warszawa 2009 r.